

razvoj s finančnimi instrumenti ESIS

Evropski sklad za regionalni razvoj

Finančni instrumenti

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj, so trajnosten in učinkovit način vlaganja v rast in razvoj posameznikov in podjetij v regijah in mestih EU. Podpirajo lahko širok nabor razvojnih ciljev v korist širokega kroga prejemnikov z možnostjo ponovne uporabe sredstev za nadaljnje naložbe.

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), eden od Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, prispeva k pametni, trajnostni in vključujoči rasti, kot tudi k ciljem krepitve gospodarske, družbene in teritorialne kohezije v regijah in mestih EU.

Za obdobje 2014–2020 skupni proračun ESRR znaša skoraj 200 milijard evrov. Sredstva so namenjena podpori gospodarski rasti, ustvarjanju dodatnih delovnih mest in zmanjševanju regionalnih neravnovesij.

Podpora ESRR se lahko zagotavlja z nepovratnimi sredstvi, vse bolj pa tudi s finančnimi instrumenti.

Do konca leta 2013 je ESRR vložil več kot 9 milijard evrov v finančne instrumente ter zagotovil posojila, jamstva in lastniški kapital v skoraj vseh državah članicah EU. Več kot 200.000 posameznikov in podjetij je prejelo podporo za razvoj podjetij, urbanih projektov ter naložb v energetske učinkovitost in energijo iz obnovljivih virov. Približno 90 % teh sredstev je podprlo razvoj podjetij, še zlasti malih in srednje velikih.

Finančni instrumenti

- naj bi se poplačali,
- krožijo, tj. sredstva se povrnejo in so ponovno uporabljena na istem območju,
- so primerni za finančno vzdržne projekte, tj. za take, ki lahko ustvarijo dovolj prihodkov ali prihrankov za vračilo prejete podpore,
- so zasnovani tako, da privabljajo sovlaganja iz drugih virov, vključno z zasebnimi naložbami, in s tem večajo zneske sredstev, ki so na voljo v določenih sektorjih/območjih, kjer so težave z dostopom do financiranja,
- so lahko v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala,
- lahko prispevajo k razvoju trga in s tem podpirajo razvoj ponudbe,
- se lahko dopolnjujejo z nepovratnimi sredstvi in
- so lahko upravljani s strani nacionalnih ali regionalnih bank, mednarodnih organizacij, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, finančnih posrednikov in (samo za posojila in jamstva) organov upravljanja.

V obdobju 2014–2020 je glede na prepoznane prednosti raba finančnih instrumentov razširjena na **vse tematske cilje** in pričakuje se, da se bo z izboljšanimi in prožnejšimi možnostmi za izvajanje še okrepila.

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira ESRR, **se lahko uporabljajo za vse naložbene prioritete, določene v operativnih programih ESRR držav članic in regij**, pod pogojem, da naslavlja **prepoznano vrzel na trgu**, tj. kjer banke niso pripravljene dajati posojil ali zasebni sektor ni pripravljen vlagati (npr. kjer trg ne zagotavlja dovolj kapitala MSP/zagonskim podjetjem, kjer ni dovolj sredstev za hitrorastoča podjetja in so posojila poslovnih bank omejena ali mogoča zgolj pod pogoji, ki jim podjetja ne morejo zadostiti).

Finančni instrumenti lahko torej prispevajo k doseganju širokega nabora naložbenih prioritet ESRR, na primer:

- s spodbujanjem naložb podjetij v raziskave in inovacije,
- s širitvijo širokopasovnih storitev in uvajanjem visokohitrostnih omrežij ter podporo uporabi nastajajočih tehnologij in omrežij za digitalno ekonomijo,
- s podpiranjem zmogljivosti MSP za rast in sodelovanje pri inovacijskih procesih, vključno z razvijanjem novih poslovnih modelov,
- s spodbujanjem proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov, energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije v podjetjih, v javni infrastrukturi in stanovanjskem sektorju,
- s podpiranjem naložb za prilagajanje podnebnim spremembam,
- z vlaganjem v sektor ravnanja z odpadki in vodni sektor,
- s sprejemanjem ukrepov za izboljšanje urbanega okolja, vključno z regeneracijo degradiranih zemljišč,
- s podpiranjem prehoda na nizkoogljično gospodarstvo in
- s podpiranjem multimodalnega in okolju prijaznega transporta in regionalne mobilnosti.

Podpora iz ESRR se mora osredotočati na več ključnih prednostnih področij, kar je znano kot »tematska osredotočenost«, zato je pričakovati zelo razširjeno rabo finančnih instrumentov na področjih: R&I, podpora MSP ter energetska učinkovitost in obnovljivi viri energije.

Finančne instrumente, ki jih sofinancira ESRR, se zato lahko uporablja za **podporo širokemu naboru projektov**, od javne infrastrukture ali produktivnih naložb do pomoči gospodinjstvom za izboljšanje energetske učinkovitosti domov.

Izvaja se lahko **širok nabor finančnih instrumentov ESRR**.

- **Posojila**, ki so predvidena tam, kjer poslovnih (npr. bančnih) sploh ni, ali pa se jih ponudi pod bolj ugodnimi pogoji kot poslovna (npr. z nižjimi obrestmi, daljšimi odplačilnimi dobami ali z manjšimi zavarovanji). Na primer, brezobrestna zagonska posojila se lahko v določeni regiji ponudi podjetnikom, ki nameravajo zagnati svoja MSP.

- **Mikrokrediti**, ki so manjša posojila ljudem brez dostopa do finančnih storitev, pogosto za krajša časovna obdobja, brez ali z zelo nizkim zavarovanjem. Primer bi lahko bil sklad za mikrokredite, ki nudi kredite prikrajšanim posameznikom, samostojnim podjetnikom, partnerstvom, družbam z omejeno odgovornostjo in podjetjem tretjega sektorja znotraj regije.
- **Jamstva**, ki posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital poplačan, če posojilojemalec zamudi s plačilom posojila. Vzpostavili bi lahko, na primer, posredna jamstva s pomočjo jamstvenega portfelja nacionalnih agencij za MSP in s tem zmanjšali stroške financiranja MSP in jim olajšali dostop do financiranja.
- **Lastniški kapital**, kjer je kapital vložen v zameno za popolno ali delno lastništvo podjetja; vlagatelj kapitala lahko prevzame del upravljanja podjetja in je udeležen pri dobičku podjetja. Vključuje lahko tvegani kapital in zgodnji kapital (semenski in zagonski kapital). Vračilo je odvisno od rasti in dobičkonosti podjetja. Vrne se, ko vlagatelj proda svoj delež podjetja drugemu vlagatelju (izstop) ali s prvo javno ponudbo (IPO). Sofinancirani regionalni tvegani kapitali skladi so, na primer, uspešno investirali v sektorjih, kot so naravoslovne znanosti, IT/komunikacije, industrija/promet, trgovina in energija/okoljske tehnologije.

Finančne instrumente je mogoče koristiti tudi v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi in drugimi oblikami podpore. Kot predpogoj za privabljanje investicijskih skladov je pogosto treba izboljšati pripravljenost za naložbe. Preko ESRR se lahko zagotovi svetovanje in druge vrste podpore.

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira ESRR, lahko dolgoročno prispevajo k razvoju trga, tako da podpirajo razvoj ponudbene strani s spodbujanjem in podpiranjem komercialno donosnih projektov in odpiranjem novih tržnih priložnosti. Ustvarjajo lahko priložnosti za vlagatelje in finančne posrednike, saj lahko projekti zaradi udeležbe javnega sektorja pri finančnih instrumentih in s tem povezane delitve tveganj postanejo privlačne naložbe.

Dodatne informacije

O finančnih instrumentih in regionalnih politikah:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Priročnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih ESIS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

O metodologiji predhodnega vrednotenja za finančne instrumente:

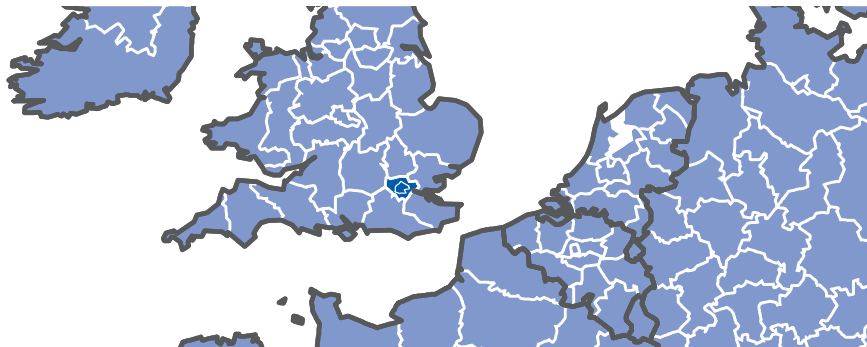
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments

Spletna stran 'fi-compass', platforma za svetovalne storitve o finančnih instrumentih v okviru ESIS:

<http://www.fi-compass.eu/>

Zakonodaja o Evropskih strukturnih in investicijskih skladih:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/legislation/regulations/

London Green Fund

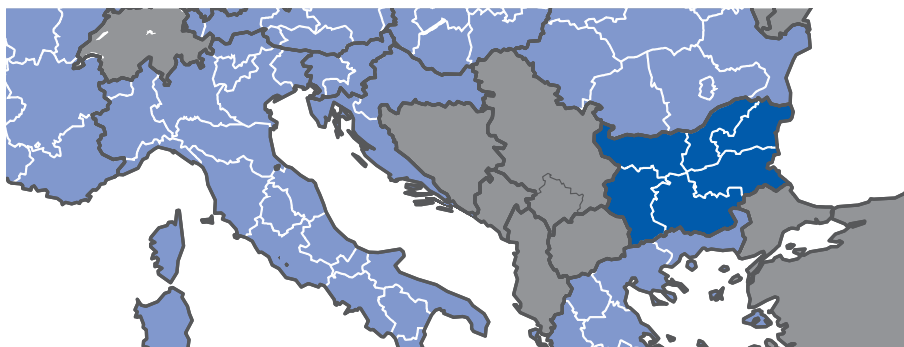
479 milijonov evrov
vklj. 71 milijonov evrov iz ESRR
Posojilo, lastniški kapital,
jamstvo
Energetska učinkovitost in
ravnanje z odpadki
Združeno kraljestvo

... podpora prehodu Londona v nizkoogljično gospodarstvo ...

Londonski okoljski sklad London Green Fund usmerja naložbe v energetska učinkovitost, ravnanje z odpadki in okolju prijazna socialna stanovanja. Zasnovan je tako, da rešuje nedelovanje trga, zaradi katerega so projekti (ali deli projektov) preveč tvegani za zasebni sektor, npr. zaradi negotovosti povpraševanja na trgu, v primeru novih ali nastajajočih tehnologij ali pri projektih, kjer preteče veliko časa, preden postanejo donosni.

Ocene vpliva napovedujejo vzpostavitev več kot 2.000 delovnih mest, 215.000 ton prihranka CO₂ letno in zmanjšanje količine odpadkov na odlagališčih za 330.000 ton letno.

Ta primer ponazarja prožnost strukture holdinškega sklada za različne možnosti izvajanja in kako lahko finančni instrument pritegne dodatna sredstva ter omogoči večji prispevek zasebnega sektorja.

First Loss Portfolio Guarantee

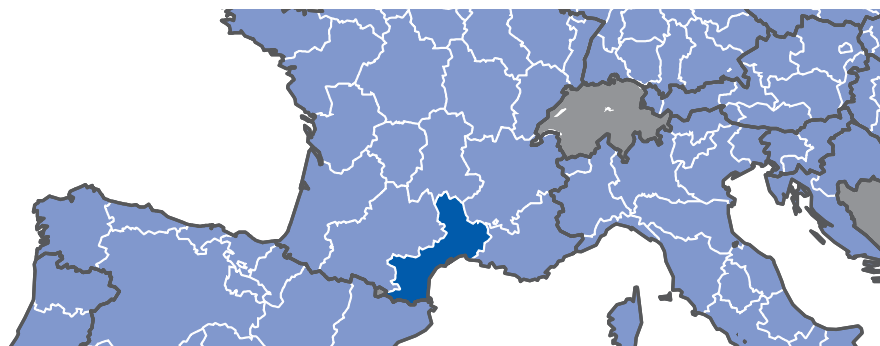
60 milijonov evrov
Vklj. 51 milijonov evrov ESRR
Jamstvo
MSP
Bolgarija

... reševanje vrzeli v poslovnem financiranju zaradi pomanjkanja zavarovanj MSP ...

Jamstveni sklad First Loss Portfolio Guarantee v Bolgariji si prizadeva zmanjšati odpor do tvegane financiranja MSP ter s tem povezana visoka zavarovanja v bančnem sektorju. Jamstvo za lokalne banke je omogočilo nizke obrestne mere in nižja zavarovanja za MSP ter s tem prekinilo začaran krog »ni kredita – ni naložbe – ni rasti – ni zaupanja«. Sklad omogoča izgradnjo portfelja posojil čez 300 milijonov evrov.

Od leta 2011 je jamstveni sklad pomagal skoraj 4.000 MSP, in to na trgu, ki ni naklonjen podpori mikropodjetjem, projektom z visokimi tveganji ali inovativnim rešitvam.

Ta primer ponazarja, kako lahko uporaba jamstva spodbudi posojila iz zasebnega sektorja.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 milijonov evrov
Vklj. 5,5 milijona evrov ESRR
Lastniški kapital
MSP
Francija

... spodbujanje inovacij, rasti in konkurenčnosti regionalne ekonomije ...

Instrument SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon nudi naložbe v obliki lastniškega kapitala, pri čemer se še posebej osredotoča na perspektivna mlada podjetja, zlasti na področju informacijske tehnologije in v zdravstvenem sektorju. Holdinški sklad poleg tega nudi tudi posojila in jamstva različno razvitim podjetjem. Od leta 2010 je naložbe lastniškega kapitala koristilo 21 podjetij, od katerih sta dve že naredili naslednji korak in pridobili kapital na borzi.

Ta primer ponazarja, da lahko finančni instrument pritegne znatna zasebna sovlaganja in pospeši rast regionalnih MSP.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg